

Melkprijs onder druk, kritieke opbrengstprijzen loopt op

'2015 wordt spannend jaar'

Melkveehouders schreven over 2014 mooie cijfers: gemiddeld hielden ze 2,78 euro over per 100 kilo meetmelk, blijkt uit het rapport *Cijfers die Spreken* van Alfa Accountants. Maar: de kritieke opbrengstprijzen was hoger dan ooit en lijkt verder te stijgen. De liquiditeitspositie komt daarmee steeds meer onder druk.

Alfa Accountants heeft van zo'n duizend melkveebedrijven de boekhoudkundige resultaten van 2014 op een rijtje gezet. Die bedrijven hadden gemiddeld 50 hectare grond in gebruik, 92 melk- en kalfkoeien en een productie van 719.000 kilo melk. Het gemiddelde saldo bedroeg vorig jaar 220.500 euro, nagenoeg gelijk aan dat van 2013.

Toch was het wel een heel ander jaar dan 2013. Dat jaar begon met een lage melkprijs en eindigde met een topprijs; in 2014 was het precies andersom: van een garantieprijs van 40

à 42 cent per liter daalde de melkprijs naar 30 cent aan het einde van het jaar. Dat resulteerde in een opbrengst van 38,69 euro per 100 kilo meetmelk, tegenover 40,19 euro over 2013. In 2012 werd nog een melkopbrengst van 34,42 euro gerealiseerd. Dat melkprijsniveau van 34 cent per liter hanteert Alfa Accountants en Adviseurs ook als langjarig gemiddelde. En daar komen we op een punt waar melkveehouderijspecialist Jan Kappers zich zorgen over maakt. Want de kritieke opbrengstprijzen lag het afgelopen jaar op 35,91 euro, dus boven

de verwachte langjarige melkprijs. Die kritieke opbrengstprijzen stijgt ook al enkele jaren. In 2012 lag die nog op 32,77 euro, maar in 2013 was het niveau al gestegen tot boven de 35 cent (35,27 euro). Het bedrag van 2014 was het hoogste tot nu toe en een verdere stijging ligt in het verschiet.

Aflossingsverplichtingen

De stijging van de kritieke opbrengstprijzen werd vorig jaar voor een belangrijk deel veroorzaakt

„Het streven moet – binnen de maatschappelijke kaders – gericht zijn op een efficiënte en zo hoog mogelijke productie per koe”, stelt Jan Kappers van Alfa Accountants.

„Sommige bedrijven hebben de overschotten aangewend voor diepte-investeringen, terwijl je ze eigenlijk moet gebruiken als spaarpot voor slechtere tijden”, aldus melkveehouderijspecialist Jan Kappers.

door de forse stijging van de aflossingsverplichtingen. In 2010 werd ongeveer 22.000 euro per bedrijf afgelost, tegen 37.500 euro in 2014: een stijging van ruim 70 procent, aldus het rapport. Ten opzichte van 2013 losten veehouders zo'n 3.000 euro meer af.

Enerzijds is de stijgende aflossingsverplichting het logische gevolg van de uitbreidingsinvesteringen die veel veehouders hebben gedaan met het oog op de afschaffing van het quotum. Anderzijds worden banken strenger in het kredietbeleid en gaat het reguliere aflossingsniveau omhoog, stelt Kappers. „Banken worden strakker in de aflossingsverplichting. Zeker in een jaar waarin veehouders ook geld beschikbaar hebben voor aflossing. Grond moet tegenwoordig echt in 30 jaar zijn afgelost, waar het voorheen ook wel over een langere termijn mocht.” De totale bancaire financiering zal als vuistregel binnen 25 tot 30 jaar moeten worden afgelost.

De goede resultaten van het boekjaar 2013 zorgden tevens voor een hogere inkomstenbelastingdruk. De stijging van 4.000 euro in de privé-uitgaven over 2014 (van 35.000 naar 39.000 euro) is voor een groot deel daaraan toe te schrijven. Ook dat is voor een deel verantwoordelijk voor de stijging van de kritieke opbrengstprijs.

Daarnaast stegen de niet-toegerekende kosten vorig jaar met ruim 10 procent (9.000 euro) naar 94.000 euro per bedrijf. Hier waren volgens het rapport de gestegen loonwerkskosten de grootste boosdoener. Die zijn voor een deel te verklaren uit het goede groeiseizoen. Tegelijkertijd neemt de arbeidsbehoefte op de groter wordende melkveebedrijven toe, waarbij ook meer zaken worden uitbesteed aan de loonwerker, of er wordt gekozen voor automatisering.

Quotumafschrijving

Al met al wisten de bedrijven een gemiddelde marge te realiseren van 22.000 euro. Hoewel zeker een positief resultaat, is deze financiële buffer toch bijna 16.000 euro kleiner dan het jaar ervoor. De liquiditeitsontwikkeling staat dus onder druk. En voor de komende jaren ziet het ernaar uit dat de kritieke opbrengstprijs – het bedrag dat nodig is om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen – nog verder zal oplopen dan de huidige 35,91 euro. Een stijging van 1 à 2 cent is zeker niet ondenkbaar, aldus Kappers. De sectormanager noemt een aantal redenen. Zo valt de afschrijving van het melkquotum

straks weg. Het afgelopen jaar was dat nog bijna 19.000 euro per bedrijf, 2,37 cent per liter. Dat komt straks het resultaat ten goede, maar ten laste van de kritieke opbrengstprijs, geeft hij aan.

Ook het nieuwe mestbeleid zal kostenverhogend werken. Te verwachten valt dat de kosten voor het afzetten van mest (1.100 euro in 2014) zullen oplopen. Tevens zullen de pachtlasten voor de vrije pacht stijgen, is zijn verwachting. Grond wordt wegens de Amvb Grondgebonden groei immers cruciaal voor mestafzet en daarmee voor eventuele bedrijfsuitbreiding. Wanneer er meer vraag komt, zal de huur- of pachtprijs stijgen.

„Bedenk daarbij ook dat de hectaretoeslagen de komende vijf jaar worden afgebouwd”, waarschuwt Kappers. De toeslagen brachten bij het gemiddelde bedrijf de afgelopen jaren nog ruim 22.000 euro in het laatje.

Kortom: de liquiditeitspositie – het verschil tussen inkomsten en uitgaven – wordt er niet beter op. Daarbij moet worden bedacht dat de kritieke melkprijs behoorlijk varieert. Er zijn veehouders die maar 30 cent nodig hebben, maar aan de andere kant van het spectrum zitten veehouders die (meestal wegens zware investeringen) een minimale melkprijs van 39 tot 40 cent nodig hebben, weet Kappers. Eind vorig jaar was dat al te merken, toen als gevolg van de dalende melkprijs melkveehouders in liquiditeitsproblemen kwamen.

Spannend jaar

Wat dat betreft gaat 2015 nog een spannend jaar worden, voorziet de bedrijfskundige. Over het eerste kwartaal van dit jaar ligt de garantieprijs namelijk niet hoger dan 32 cent. „Als we uitgaan van een kritieke melkprijs van 35 cent, dan moet de melkprijs de rest van het jaar op 36 cent liggen, willen we die kritieke melkprijs halen”, rekent Kappers voor. „Als we dit jaar uitkomen op een gemiddelde melkprijs van 33 cent, zal er een categorie boeren zijn die structureel 4 à 5 cent per liter tekort komt. Dat betekent een tekort van 30.000 tot 40.000 euro op jaarbasis.”

De vraag is of die bedrijven over 2013 en 2014 voldoende buffer hebben weten op te bouwen om dit tekort op te vangen, of dat ze echt in de problemen komen. „Sommige bedrijven hebben de overschotten aangewend voor diepte-investeringen, terwijl je ze eigenlijk moet gebruiken als spaarpot voor slechtere tijden”, aldus de adviseur.

De liquiditeitspositie is ook sterk wisselend.

Kappers stelt dat ongeveer een kwart van de bedrijven – de kopgroep – de zaken financieel goed op orde heeft. Zij hebben een lage kritieke opbrengstprijs en kunnen indien gewenst focussen op groei. De onderste 10 à 15 procent kampt met een te hoge kritieke melkprijs.

„Daar is serieus werk aan de winkel, ook omdat ze waarschijnlijk extra grond zullen moeten verwerven”, zegt hij. De staartgroep zal zich rap op alle fronten moeten focussen op het verbeteren van de prestaties op bedrijfsniveau, om de kritieke opbrengstprijs te verlagen. Meer melk per koe, verbeteren van het jongveemanagement (niet te veel jongvee aanhouden, afkalfleeftijd vaarzen verlagen). Ook op het gebied van ruwvoerwinning is volgens Kappers zeker nog winst te behalen. Verbeteren van kennis van bodem en bemesting leidt tot meer gras per hectare en ook het inkuilmanagement kan beter. „Er zit in principe nog te veel broei in kuilen”, weet hij.

Uiteraard gelden die adviezen in het quotumloze tijdperk net zo goed voor de bedrijven in de middenmoot en de kopgroep. Het streven moet – binnen de maatschappelijke kaders – gericht zijn op een efficiënte en zo hoog mogelijke productie per koe, stelt Kappers. Elke niet-geproduceerde liter melk is immers ook opbrengstderfing. Het zijn spannende tijden, waarin ondernemers zich moeten voorbereiden op mogelijke perioden met lagere melkrijzen. Daarom is het van belang dat elke ondernemer zijn huiswerk doet om goed inzicht te krijgen in zijn kritieke opbrengstprijs, vindt hij.

Euro/dollar

Overigens mag de sector volgens Kappers nog van geluk spreken dat de euro momenteel zo zwak staat tegenover de dollar. „Dat is op de korte termijn de redding voor de veehouderij. Het betekent dat iedereen buiten Europa goede kwaliteit zuivel kan inkopen voor een redelijke prijs. Dat houdt de kurk met melkrijzen net wat makkelijker drijvende.”

Kappers zegt tot slot dat de zuivelproducenten dan ook blijvend op zoek moeten gaan naar consumenten die bereid zijn te betalen voor traceerbare producten – gras tot glas – die geproduceerd worden binnen de maatschappelijke kaders en waarbij mineralenefficiëntie, dierwelzijn en weidegang geborgd zijn, om op de langere termijn een blijvend hogere melkprijs te realiseren.

Het gehele rapport is aan te vragen of te downloaden op www.cijfersdiespreken.nl. ■